

## ОПТИМІЗАЦІЯ СКЛАДУ ТА СТРУКТУРИ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

**Тищенко Д.С.**, здобувач ступеня доктора філософії  
Науковий керівник – д-р екон. наук, проф. **О.В. Глушенко**  
Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна

Однією з найактуальніших і стрімких тенденцій сучасного світу є цифрова трансформація економіки. Вона впливає на всі сфери життя, включаючи бізнес, уряд, освіту, охорону здоров'я, громадянське суспільство. Суб'єкти бізнесу використовують цифрові технології для оптимізації бізнес-процесів, цифровізації завдань та збільшення продуктивності, що включає в себе використання штучного інтелекту, Big data, хмарних обчислень та Інтернету речей (IoT) (в різних галузях, таких як smart-домівки, smart-міста та промисловість). Також зростає роль впровадження фінансових технологій (FinTech), за умов значного перевищення їх обсягом над обсягом традиційних послуг, що реалізується шляхом розповсюдження мобільних платежів, криптовалюти, онлайн-кредитування та інших інноваційних рішень [1]. Слід зазначити, що за цих умов, цифрова трансформація економіки вимагає значних фінансових ресурсів для реалізації та підтримки інноваційних ініціатив та проєктів. Основними джерелами фінансування цифрової трансформації економіки сьогодні є:

– Державний бюджет. Фінансування з державного бюджету цифрових проєктів, наукових досліджень та інновацій.

– Інвестиції. Приватні інвестиції в цифрові технології та інноваційні стартапи – значне джерело фінансування, бо саме інвестори, включаючи венчурні фонди та «бізнес-ангелів», сприяють розвитку цифрових ініціатив.

– Гранти та субсидії. Міжнародні організації надають гранти та субсидії для досліджень, розвитку технологій й інноваційних проєктів.

– Корпоративні партнерства. Співпраця з корпораціями і приватним сектором є драйвером фінансової підтримки для цифрових проєктів, шляхом інвестування у спільні ініціативи та розвиток нових технологій.

– Банківські кредити та позики. Фінансові установи надають кредити та позики для підтримки цифрових ініціатив та великих проєктів.

– Інфраструктурні фонди. Діяльність фондів, спрямовано на розвиток технологічної та інформаційної інфраструктури.

– Внутрішні фонди розвитку. Великі суб'єкти бізнесу створюють

внутрішні фонди розвитку, які призначено для інвестування в цифрові технології та інновації.

– Інтернаціональні фонди та програми. В першу чергу, міжнародні організації ЄС та Всесвітній банк мають масштабні програми сприяння розвитку й фінансової підтримки.

– Краудфандинг та краудсорсинг. Платформи, що залучають фінансування від широкого кола спільноти та зацікавлених осіб.

– Продаж власних технологій. Підприємства можуть отримувати фінансову підтримку, реалізуючи або ліцензуючи свої технологічні розробки та інновації.

– Спеціалізовані фонди та програми. У багатьох країнах діють спеціалізовані фонди та програми для підтримки цифрових ініціатив, наприклад, для розвитку штучного інтелекту, кібербезпеки чи Big data [2; 3].

Оптимізація складу та структури джерел фінансового забезпечення цифрової трансформації економіки включає в себе низку стратегічних кроків та дій, спрямованих на ефективне використання фінансових ресурсів для підтримки цифрових ініціатив та інновацій. Першим кроком є детальний аналіз і оцінка потреб у фінансуванні цифрової трансформації, що дозволяє визначити, які конкретні проекти та ініціативи потребують фінансової підтримки, а також кількість необхідних ресурсів [4, с. 106]. Забезпечення різноманітності джерел фінансування (державний бюджет, інвестиції, корпоративні партнерства, гранти, кредити тощо) може зменшити ризики та залежність від конкретних джерел. Так підтримка з боку держави, у вигляді грантів та субсидій, є важливим джерелом фінансування для досліджень та інноваційних проектів у сфері цифрової трансформації й вимагає ретельного фінансового планування та бюджетування. Слід зазначити, що формуючи склад джерел фінансового забезпечення цифрової трансформації необхідно додержуватися прозорості використання фінансових ресурсів, що сприятиме підвищенню довіри інвесторів та фінансових установ, а також ретельно оцінювати ризики, пов'язані з фінансуванням цифрової трансформації, розробляти виважені стратегії щодо їх зменшення та управління [5, с. 41].

Розвиток цифрових навичок персоналу є критичним для успішної цифрової трансформації. Тому, необхідно постійно інвестувати в навчання та розвиток цифрових навичок персоналу (з питань цифрових технологій, включаючи штучний інтелект, Big data, кібербезпеку, інтернет речей та ін.), широко використовувати можливості онлайн-платформ для навчання, таких як Coursera, edX, LinkedIn Learning, для доступу до курсів та навчальних матеріалів [6].

Таким чином, цифрова трансформація може стати ключовим чинником економічного розвитку, і важливо забезпечити доступ до необхідних фінансових ресурсів для її успішної реалізації. Сприяння створенню інноваційних екосистем відіграє важливу роль у стимулюванні цифрової трансформації економіки. Інноваційні екосистеми – це середовище для розвитку та реалізації нових ідей, технологій та бізнес-проектів. Тому актуалізуються питання надання фінансової підтримки для досліджень та розвитку цифрових технологій, а також для малих та середніх підприємств, які бажають впроваджувати цифрові інновації. Додаткового фінансового забезпечення потребують: мережі менторів та спеціалістів, які діляться своїм досвідом, інкубатори та акселератори для стартапів; інноваційні кластери та технопарки. Розвиток додатків та сервісів, що базуються на інформації від уряду та інших джерел, формування активної спільноти та інтерактивних платформ. є запорукою розвитку інноваційних ідей та продуктів, що сприяє обміну ідеями, об'єднує суб'єкти бізнесу і дослідницькі установи для спільної реалізації проектів та глобальних цифрових ініціатив.

#### **Інформаційні джерела**

1. Краус Н.М., Краус К.М., Марченко О.В. Цифрова економіка та інноваційно-підприємницький університет крізь призму конкурентоспроможності. Ефективна економіка. URL: [http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3\\_2020/7.pdf](http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2020/7.pdf)

2. Lysak H., Morozova H., Gorokh O., Maliy O., Nesterenko I. The System of Financial Control in the Management of a Small Business Enterprise: Methods and Tools of Implementation. *Review of Economics and Finance*. 2022. Vol. 20. No. 1. P. 1034–1041. DOI: <https://doi.org/10.55365/1923.x2022.20.115>

3. Нестеренко І.В. Особливості обліку та аудиту фінансових інвестицій підприємства. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2012. Вип. 1(15). Ч. 1. С. 136–142. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/17976>

4. Чміль Г.Л. Адаптивна поведінка суб'єктів споживчого ринку в умовах цифрової трансформації економіки: теорія, методологія та практика : монографія. Харків: Видавець Іванченко І. С. 2021. 377 с.

5. Тищенко Д.С. Цифрова трансформація як драйвер розвитку економіки. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. Вип. 4(04). С. 38–45. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.4-7>

6. Пічкурова З.В. Особливості розвитку технології великих даних у глобальній цифровій економіці. 2021. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/53688>